

ALMANCA ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALMANCAYI ÖĞRETME KAYGISI
*THE CANDIDATES OF GERMAN TEACHERS' APPREHENSION FOR TEACHING
GERMAN*

Arş.Gör. Dr. Fatma KARAMAN

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Alman Dili Eğitimi Bilim Dalı,
fatmakaraman33@gmail.com, Muğla/Türkiye

ÖZ

Öğrenme ve öğretme birbiriyle ilişkili kavramlardır. Öğrenme öğretmenin ön koşuludur; çünkü öğretme eyleminin gerçekleşmesi için gerçek bir öğrenmenin olması çok önemlidir. Öğretmen açısından bakıldığında öğretmenin olması için öğrenmenin gerçekleşmesi şarttır. Dolayısıyla söz konusu yabancı dili öğrenemeyen aday öğretme konusunda da başarı gösterememektedir. Öğretme sürecinde bilişsel faktörler ve süreçler olduğu gibi duygusal faktörler de vardır. Bunlardan biri de yabancı dil öğretme kaygısıdır. Yabancı dil öğretme kaygısı yabancı dilde yeterli olmayan veya kendini yeterli hissetmeyen öğretmen adaylarının veya öğretmenlerin öğretim sürecinde duyduğu korku duygusudur. Yabancı dil öğretim sürecinde öğretme eyleminin niteliğinden kaynaklanan etkenler, öğrencilerin sadece söz konusu dil edinimini ve dili öğrenmelerini engellemekte, aynı zamanda kendilerinin de gelecekte öğretme eylemini gerçekleştirmede sorun yaşamalarına neden olmaktadır. Bu durum ise öğrencilerin dil öğretimine karşı olan tutumlarının da olumsuz yönde gelişmesine yol açarak söz konusu dili öğretme kaygısı yaşamalarına sebep olmaktadır. Yabancı dil öğretmen adaylarında hem öğretmenlik mesleğinin verdiği zorluk hem de alan bilgisinin eksik olması öğretme kaygısının oluşmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada Almanca öğretmen adaylarının Almanca öğretme kaygıları araştırılacaktır.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Almanca Öğretmenliği lisans programı 4. sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Çalışmanın sonunda öğretmen adaylarının öğretme kaygısını en aza indirmek ve buna paralel olarak mesleki doyumu sağlanması için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretme kaygısı, Almanca öğretmen adayları, öğrenme ve öğretim.

ABSTRACT

Learning and teaching are two concepts that are related to each other. Learning is the prior condition of teaching; because it is very important to have a real learning action in order to provide teaching. It is necessary to provide learning from a teacher's aspect. Thus, the candidate who can't learn the language in question can't be successful in teaching as well. There are cognitive factors and the process in teaching, as well as emotional factors. One of these are the apprehension for teaching a foreign language. The apprehension for teaching a foreign language is the state of fear of teachers or candidate teachers who are not or don't feel good enough in foreign languages. In the process of teaching a foreign language, the factors that are caused by the quality of teaching action not only hinder the students to learn the language and acquisitions of the language, but also cause a lack of teaching correspondingly the lack of learning. This situation causes the students to have a negative affection on learning a language, and end up having an apprehension for it. Foreign language teacher candidates, therefore, have an apprehension for teaching because of both the difficulty of being a teacher, and the lack of information. In this context, the apprehensions of German teacher candidates for teaching German language is investigated.

In this survey, descriptive analysis of qualitative research techniques is put to use. The research is conducted by Çukurova University, Faculty of Education, Foreign Languages Education department, German teaching undergraduate program, fourth-grade students in 2016-2017 academic year. In the end of the survey, the suggestions for minimizing the candidates' apprehension for teaching and providing vocational satiety are presented.

Keywords: Apprehension for teaching foreign language, German teacher candidates, learning and teaching.

1. GİRİŞ

Öğrencinin kendi öğrenmesinden sorumlu tutulduğu ve öğrencilere bu süreçte etkin olacakları birçok olanakların sunulduğu öğrenci merkezli eğitim anlayışında öğretme eyleminin önemi giderek artmış ve öğretme eyleminin öğretimi yani öğrenciyi yönetme ve yönlendirme becerisi önem kazanmıştır. Bu beceri ise hem alan bilgisini ve meslek bilgisini hem de öğretme eylemini etkin bir şekilde gerçekleştirmek için duygusal açıdan eksikliklerin ortadan kaldırılıp yeterli hale getirilmeyi gerektirir. Bu duygusal eksikliklerden birisi de öğretilene bağlı olan öğretme kaygısı faktörüdür. Yabancı dil öğretiminde kaygı başarıyı etkileyen çok önemli bir değişkendir.

Yabancı dil öğreniminde olduğu gibi yabancı dil öğretim süreci de birçok etkenin işe koyulduğu karmaşık ve zor bir süreçtir. Öğretmenden kaynaklanan etkenler; alan bilgisi eksikliği, yöntem bilgisi eksikliği, kişisel özelliklerinin öğretmenlik mesleğine uygun olmaması, mesleki doyumu yakalayamaması ve çalışmamızın odak noktası olan öğretmenin veya öğretmen adayının öğretme kaygısı olarak sınıflandırılabilir. Yabancı dil öğretim sürecinde öğretme eyleminin niteliğinden kaynaklanan etkenler, öğrencilerin sadece söz konusu dil edinimini ve dili öğrenmelerini engellemekte aynı zamanda kendilerinin de gelecekte öğretme eylemini gerçekleştirmede sorun yaşamalarına neden olmaktadır. Bu durum ise öğrencilerin dil öğretimine karşı olan tutumlarının da olumsuz yönde gelişmesine yol açarak söz konusu dili öğretme kaygısı yaşamalarına neden olmaktadır. Yabancı dil öğretmen adayları hem öğretmenlik mesleğinin verdiği zorluk; hem de alan bilgisinin eksik olması öğrencilerde öğretme kaygısının oluşmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda öğretmen ve öğretmen adaylarına büyük bir sorumluluk düşüp öğretme faaliyeti süresinde kaygı yaratabilecek durumların ortadan kaldırılması büyük bir önem gerektirmektedir. Çünkü kaygı bilginin edinimini, kullanımını ve karşı tarafa aktarımını engelleyen olumsuz bir duygu durumudur.

Bilindiği gibi eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin son sınıfta “öğretmenlik uygulaması “ dersi mevcuttur. Bu derste öğrenciler, atanmadan önce gerçek bir sınıf ortamında ders anlatarak kendilerinin öğretmenlikle ilgili bilgi, beceri ve potansiyellerini görebilme imkânı elde etmektedirler. Yani hedef kitleye göre dersi nasıl planlayacaklarını, hangi yöntemi kullanacaklarını, hangi öğretme stilini oluşturacaklarını, hangi materyalleri geliştirerek hedef davranışı öğrenciye nasıl kazandıracaklarını deneyimlemektedirler. Başka bir deyişle saha çalışması yapmaktadırlar. Bu süreçte öğretmen adayı gerek alan gerekse de mesleki yeterliliklerini görebilme yaparak mesleğe karşı olumlu veya olumsuz olmak üzere bir algı geliştirmektedir. Bu bağlamda Almanca öğretmen adaylarının üçüncü sınıfta gerek uygulamaya dönük olan “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinde gerekse de staj gördükleri okullardaki performanslarına bakılarak Almanca öğretme noktasında kaygı yaşadıkları gözlemlenmiştir. Almanca öğretmenliği lisans programlarında öğrenime başlayan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu LYS 5 İngilizce puan türüne göre Almanca öğretmenliği bölümünü tercih etmektedirler. Yani Almanca öğretme noktasında kaygı yaşamaları büyük bir önem gerektirmektedir. Dolayısıyla söz konusu dili üniversitede sadece temelden öğrenmekte kalmayıp bu dili nasıl öğretecekleri bilgisini de almaktadırlar. Bu durum ise Almanca öğretmen adaylarının dili öğretme noktasında sıkıntı yaşamalarına ve kaygılanmalarına sebep olmaktadır. Öğretmen adaylarının öğretme kaygısı çekmeleri birçok nedene bağlanabilir: Yukarıda da belirttiğimiz gibi Almanca Öğretmenliği lisans programını kazanan öğrencilerin büyük bir bölümü LYS 5 İngilizce sınavıyla gelmektedirler, bildikleri dilden farklı bir dil öğrenme durumunda kalan öğretmen adaylarının motivasyonları düşmektedir. Bu nedenle ilk etaplarda Almanca öğrenmeye karşı direnç göstermektedirler. Bu düşünceleri KPSS sonuçları da desteklemektedir. KPSS Almanca alan sınavı başarı oranına bakıldığında Almanca öğretmen adaylarının alan bilgisinin yetersiz olduğu görülmektedir. ÖSYM sayısal verilerine göre 2014 KPSS Öğretmenlik (öabt) Almanca testlerinin ortalaması 16,417; 2015 KPSS Öğretmenlik (öabt) Almanca testlerinin ortalaması 17,484; 2016 KPSS Öğretmenlik (öabt) Almanca testlerinin ortalaması ise 14,239 olarak belirlenmiştir (osym.gov.tr). Bu durum ise Almanca öğretmen adaylarının alan bilgisine yeterli düzeyde sahip olmadıkları ve bu durumun da öğretimi olumsuz yönde etkileyeceği söylenebilir.

Diğer bir neden öğrencilere göre Almancanın İngilizceye kıyasla göreceli olarak daha zor olmasıdır. Bu durum ise öğretmen adayının dil ediniminde başarısız olmasına ve buna bağlı olarak bu dili öğretmede kaygı duymalarına ve mesleki doyumu sağlayamamalarına neden olmaktadır. Öğretmen adayının kendini yeterli görmemesi, mesleki doyuma ulaşamamasına bağlı olarak hem mesleğe uyum sürecinde kendini kötü hissetmesine hem de sorumlu olduğu öğrencilerin başarısının olumsuz etkilenmesine neden olacaktır. Dili yalnızca Türkiye’de kitaplar aracılığıyla öğrenen Almanca öğretmenlerinin, anadili Almanca olan Türk öğretmenlerle kendini kıyaslamak zorunda kalmasının, - bir İtalyan, İspanyol ya da Fransız Dili’nde böyle bir durum yoktur mesela- kaygı duygusunun arttıran bir diğer faktördür. Başarısız öğrenci demek, gelecek nesillerin eğitiminin de istenen düzeyde olmayacağı anlamını da taşımaktadır. Eğitim nesilden nesile

aktarılan bir zincir gibidir. “Çünkü öğretmenin mesleğinde yapacağı hatalar, toplumun yarısını olumsuz etkileyebilme gücüne sahiptir” (Gökçe, 2013: 25). Yine Ayık ve Ataş’a göre öğretmen adaylarının mesleki doyumunu sağlamak için bazı etkenler olmalıdır ve bu etmenler mesleğe motive olmasında önemli rol oynamaktadır. Dolayısıyla gelecekte öğretmen adaylarının eğitimin amaçlarını yerine getirmek için motive edilmesi gerekir. Öğretmen yetiştirme programlarında öğretmen adaylarına kazandırılacak bilgiler, duygular, beceriler ve onların mesleki yaşamlarının etkili olması sağlanmalıdır. Dolayısıyla öğretmen adaylarının başarılı olabilmeleri mesleki tutumlarının olumlu olmasına bağlıdır (2014: 26-28).

Bilindiği gibi öğretmen adayları atandıktan sonra aday öğretmen olarak çalışmaktadır. Bu durum yönetmelikte şu şekilde geçmektedir: “Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğince performans değerlendirmesi sonucunda başarılı olan aday öğretmenler bir yıl fiilen çalışma şartını yerine getirmeleri halinde yazılı sınava girecektir. Bu sınavda

Öğretmenlik uygulamaları (%50).

1. Eğitim öğretimin planlanması,
2. Öğrenme ortamları,
3. Sınıf yönetimi,
4. Öğretim yöntem ve teknikleri,
5. Ölçme ve değerlendirme (Millî Eğitim Bakanlığı Asli Öğretmenliğe Geçiş Sınavı e – Kılavuzu) alanlarında değerlendirmeye alınmaktadır.

Görüldüğü gibi öğretmen adaylarının öğrenme ortamını düzenlenip hazırlaması, ders planı hazırlama, materyal geliştirme ve uyarılama, etkinlikleri hazırlama gibi mesleki görevini yerine getirebilmesi, kendine güvenerek bu noktada hiçbir endişe duymamasına bağlıdır. Bu bağlamda bu çalışmada Almanca öğretmen adaylarının Almanca öğretme kaygıları araştırılacaktır. Yabancı dil öğretiminde kaygı başarıyı etkileyen çok önemli bir değişken olmasına rağmen ülkemizde yabancı dil kaygısıyla ilgili çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu noktada çalışma diğer araştırmacılara fikir vermesi açısından önemlidir.

2. ÖĞRENME ÖĞRETME İLİŞKİSİ

Öğrenme ve öğretme kavramları her ne kadar sık sık bir arada kullanılsa da bu kavramlar iki farklı işleve sahiptir. “Çünkü öğretme bir kişi tarafından gerçekleştirilirken öğrenme bir başkasında oluşur” (Gordon, 2002: 2). Demirel’e göre öğretme süreci öğrenme etkinliklerini kılavuzlama; öğrenme kavramı ise yaşantı ürünü ve kalıcı izli davranış değişikliğidir (2011: 10). Öğrenme kişinin çevresiyle etkileşimi sonucunda oluşan düşünce, duyuş ve davranış değişikliği (Özden, 2010: 21); “öğretme oldukça karmaşık bir yapıya sahip olup, gelişmiş bir becerinin, iyi planlanmış zamanın, dikkatli bir hazırlığın ve sistemli bir uygulamanın ürünüdür” (Bilen, 2006: 64).

Bununla birlikte öğrenme ve öğretmenin birbiriyle ilişkili kavramlar olduğu da söylenebilir. Öğrenme; öğretme eyleminin ön koşuludur; çünkü öğretme eyleminin gerçekleşmesi için gerçek bir öğrenmenin olması çok önemlidir. Öğretmen açısından bakıldığında öğretmenin olması için öğrenmenin gerçekleşmesi şarttır. Dolayısıyla “öğrenmenin gerçekleşmesinde öğretme etkinliklerinin rolü büyüktür” (Bilen, 2006: 63). Bu etkinlikleri düzenlemek, planlamak ve uygulamak için ise öğretmen adaylarının kendilerini yeterli hissetmeleri ve kendilerine güven duymaları, alan ve meslek bilgilerinin yeterli olması önemli bir husustur. Çünkü “öğretmenler öğrenim gördükleri üniversitelerde ne öğrendilerse, çalıştıkları okullarda da onu uygulayacaklardır” (İşigüzel ve Kırmızı, 2014: 49).

Eren ve Tekinarslan’ın “öğretmen, öğretme, öğrenme, öğretim materyali ve değerlendirmeye ilişkin metaforlar” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının öğretme kavramını özel yetenek, yaratıcılık ve çok çaba gerektirdiği için sanat metaforuyla ilişkilendirdikleri belirtilmiştir (2013: 453). Bu da öğretmen adaylarının aslında görevlerinin ciddiyetinin ve öneminin farkında olduklarını, yetiştirdikleri öğrencilerinin geleceğini etkilediklerinin farkındalığını yaşadıklarını göstermektedir. “Bir ülkenin geleceğinde öğretmenler önemli roller üstlenmektedir. Öğretmenlerin üstlendiği en önemli rol ise, ülkenin geleceğini inşa edecek bireyleri yetiştirmesidir” (Atmaca, 2013: 69).

3. KAYGI VE KAYGININ ÖĞRENME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Öğrenme ve öğretme sürecini etkileyen birçok etmen vardır. Bunlardan birisi de kaygıdır. Öğretimin her alanında olduğu gibi yabancı dil öğretimi alanında da kaygı; öğretimi engelleyen olumsuz bir duygu

durumudur. Bu bağlamda yabancı dil öğretim yöntemlerinin ortaya çıkışında da kaygı faktörü göz önünde bulundurularak “doğal yaklaşım ve Telkin” gibi yöntemler kullanılmaya başlanmıştır; çünkü bu yöntemlerde öğrenen duygusal açıdan rahatlatılarak öğrenmenin gerçekleşmesi sağlanır. Aydın ve Zengin’e göre geniş anlamıyla kaygı “sezilen bir tehlikeye hazırlanma sırasında algılanan güçsüzlük duygusunun yaşandığı duygusal bir durum” dur (2008: 84). Bu açıklamalardan yola çıkılarak öğretim kaygısı; yabancı dilde yeterli olmayan veya kendini yeterli hissetmeyen öğretmen adaylarının öğretim sürecinde duyduğu korku hali olarak tanımlanabilir.

Yabancı dil öğretme kaygısının birçok nedeni bulunmaktadır. Genel olarak bu nedenleri gruplandırdığımızda öğrenci, öğretmen, öğretici uygulamalar vb. olarak görmekteyiz. Almanca öğretmen adaylarının kaygı nedenleri ise; dilin yapısından kaynaklanan nedenler, güdülenme düzeyiyle ilgili nedenler, öğretmen adayının kişisel özellikleri, yabancı dil alt yapıları, öğrencilerin yeterlilik düzeyleridir. Bu yeterlilik düzeylerinin düşük olmasının sebebi; öğrencilere göre Alman dilinin İngilizceye kıyasla göreceli olarak zorluğu, Almanya’yı lisans programlarında öğrenmeye başladıkları için mezun olduklarında Almancayı öğretmek için yeterli düzeye gelememeleri, öğretmenlerin onlara karşı tutumları, öğretmenlikteki yetenek düzeyleri ve atamalarının az olmasından dolayı yeterli düzeyde motivasyonlarının olmamasıdır. Kaygı ile yabancı dil bilgisi seviyesi arasında ters bir bağıntı vardır. Hamamcı’lara göre öğrenciler ne kadar dil öğrenimi tecrübesi kazanırsa ve yüksek seviyede dil yetisine sahip olursa yabancı dil kaygıları da o kadar azalmaya başlamaktadır (Hamamcı ve Hamamcı, 2015: 377). Yılmaz ve Maden’in dil öğrenim sürecinde Almanca öğretmen adaylarının kaygı tutumlarını belirlemeye ilişkin yaptıkları çalışmada öğrencilerin %96.47’sinin kaygı yaşadığını tespit etmişlerdir (2016: 203).

Bıkmaz öğretmen adaylarının öğretim, öğrenme anlayışları ile ilgili yaptığı çalışmada eğitimcilerin öğretmen adaylarının tutarlı bir eğitsel inanç oluşturmalarını sağlamak için onlara farkındalıklarını artıracak fırsatlar yaratmalarını önermektedir (2017: 183). Konokman ve Yelken’e göre öğretmen adaylarının eksikliklerinin giderilmesi için yeterlik düzeylerinin belirlenmesi (2013, 176) ve buna bağlı olarak eğitim programlarında verilen eğitimin tekrar gözden geçirilerek nitelikli ve işlevsel hale getirilmesi gerekir. Bu bağlamda eğitim fakültesi lisans programlarında görev yapan öğretim elemanı ve üyelerine büyük bir sorumluluk düşmektedir. Çünkü öğretmen adayları ileride meslek olarak yapacakları alanla ilgili ilk bilgileri söz konusu bu uzmanlar tarafından alarak alanlarına karşı olumlu veya olumsuz bir algı geliştireceklerdir.

4. YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Bu şekilde elde edilen veriler açık bir şekilde betimlenir ve bu betimlemeler açıklanır, yorumlanır ve bir takım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 224). Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Almanca Öğretmenliği lisans programı 4. sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür.

4.1. Veri Toplama Aracı

Yabancı dil öğretmen adaylarının kaygı düzeyini ölçmek için Merç (2010) tarafından geliştirilen “Yabancı Dil Öğretmen Adaylarının Öğretim Kaygısı” ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama aracı 27 maddeden oluşan likert tipi ölçektir. Anketten elde edilebilecek en yüksek kaygı puanı 135 iken en düşük kaygı puanı ise 27’dir. Puanın yüksek olması öğretim kaygısının yüksek olduğunu; düşük olması ise kaygının düşük olduğunu belirtmektedir.

4.2. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. 27 maddelik ölçeğin 49 kişilik öğrenciye uygulanması sonucunda aritmetik ortalama 79.69, standart sapma 21.90 olarak bulunmuştur.

Tablo 1. Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

Öğrenci Sayısı	Ortalama Değer	Standart Sapma
49	79,69	21,90

Erkek ve bayan öğrenciler arasında bir farklılık olup olmadığını belirlemek için t-Testi uygulandı ve test sonucunda söz konusu iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 2. Kadın Ve Erkek Öğrenciler Arasındaki Farklılık

Cinsiyet	Öğrenci Sayısı	Mean
Erkek	14	2,9101
Kadın	35	2,9683

Tablo 3. Yurt Dışında Bulunma Durumu

Yurt dışında bulunma	Öğrenci Sayısı	Mean
Evet	22	2,8788
Hayır	27	3,0110

Öğrencilerin yurt dışında bulunma durumları ile kaygı durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda Almanca öğretmen adaylarının öğretim kaygılarının yüksek olduğu, kaygı düzeyinin cinsiyete göre farklılık göstermediği, staj eğitimlerini Anadolu ve Fen liselerinde yaptıkları ve yurt dışında bulunma durumlarının öğretmen adaylarının kaygı düzeyi üzerinde bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Okul deneyimi dersinden sorumlu öğretim üyelerine ve staj yapılan okuldaki sorumlu deneyimli öğretmene öğrenciyi yönlendirme, cesaretlendirme, alan bilgisi eksikliğini gidermede yardımcı olma, dönüt ve düzeltme verme gibi konularda büyük bir sorumluluk düşmektedir. Çünkü staj döneminde ilk defa mesleğini icra etme imkânı elde eden aday öğretmen hevesli, heyecanlı ve azimlidir. Dolayısıyla bu durum fırsata dönüştürülebilir. Öğretmen adayının güvenini zedeleyen, hevesini kıran davranışlardan uzak durulmalıdır. Bilakis öğretmeye karşı olumlu algı geliştirilmelidir. Öğretmenlik uygulamasının amaca hizmet edilerek işlevsel yürütülmesi gerekir.

Öğrenme ortamının daha az stresli hale getirilmesi, öğrencilere kaygı ile baş etme yollarının öğretilmesi ve bunların öğretmenlik eğitiminde yer alması gerekmektedir (Aydın/Zengin, 2008: 88). Almanca öğretmenliği lisans programları seçmeli dersler havuzuna kaygıyı önleyici veya ortadan kaldıracı seçmeli dersler eklenebilir. Öğretmen adayının öğretim konusunda kendini yetersiz algılamaması için olumlu algı geliştirebilecekleri ve başarı duygusunu deneyimleyebilecekleri ortamlar oluşturulmalıdır. Öğrencilerde yansıtıcı düşünme becerisi geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Atmaca, H. (2013). Almanca, Fransızca ve İngilizce Öğretmenliği Bölümlerinde Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygıları. *Turkish Studies*, 8 (10) 67-76.
- Aydın, S. & Zengin, B. (2008). Yabancı Dil Öğreniminde Kaygı: Bir Literatür Özeti. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4 (1), 81-94.
- Ayık, A. & Ataş, Ö. (2014). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Öğretim Motivasyonları Arasındaki İlişki, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, cilt 4, sayı 1, 25-40.
- Bıkmaz F. (2017). Öğretmen Adaylarının Öğretim- Öğrenme Anlayışları ve Bilimsel Epistemolojik İnançlarının Araştırılması: Boylamsal Bir Çalışma, *Eğitim ve Bilim* cilt 42 sayı 189, 183-196.
- Bilen, M.(2006). *Plandan Uygulamaya Öğretim*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirel Ö. (2011). *Öğretim Sanatı*, Ankara: Pegem Akademi.
- Eren, A.& Tekinarıslan, E. (2013). Öğretmen, Öğretim, Öğrenme, Öğretim Materyali ve Değerlendirmeye İlişkin Metaforlar: Yapısal bir Analiz, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 2013, 12(3): 443-467).
- Gordon, T. (2002). *Etkili Öğretmenlik Eğitimi*, çev. Emel Aksay, İstanbul. Sistem Yayıncılık,
- Gökçe, Toker, A. (2013). Aday Öğretmenlerin Öğretim ve Öğrenmeye Yönelik Yeterliklerine İlişkin Yaşadıkları Sorunlar, *Kocaeli Üniversitesi, Educational Sciences and Practice* 12 (23), 23-42.
- Hamamcı, Z. & Hamamcı E. (2015). Yabancı Dil Öğreniminde Kaygı Üzerine Bir Alan Yazın Taraması, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, cilt: 4 sayı: 4. 374- 383.
- İşigüzel B.& Kırmızı, B. Lise Öğrencilerinin Almanca Öğrenme Sürecinde Başarısızlık Nedenlerinin Değerlendirilmesi, *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı 13, 45-63.
- Milli Eğitim Bakanlığı Asli Öğretmenliğe Geçiş Sınavı e – Kılavuzu,
http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_02/07173323_asli_YYretmenliYe_geYiY_kYlavuzu.pdf
erişim tarihi: 26.04.2017.

www.osym.gov.tr/TR,12611/2016-kpss-oabt-sonuclarina-iliskin-sayisal-bilgiler.html

Özden Y.(2010). Öğrenme ve Öğretme, Pegem Akademi: Ankara.

Yavuz, Konokman, G. & Yanpar, Yelken T. (2013). Öğretmen Adaylarının Öğrenme Öğretme Süreci Alanındaki Yeterliklerine İlişkin Görüşleri, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 9 sayı 1, 175-188

Yıldırım, A. & Şimşek H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık: Ankara.

Yılmaz, D. & Maden, S. (2016) Dil Öğrenim Sürecinde Almanca Öğretmen Adaylarının Kaygı Tutumlarına İlişkin Bir Araştırma, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt: 6. Sayı 2, s. 201-211.